

24 maart 2023		Workshops 'Brede Vorming in het (v)mbo'		Metaalkathedraal Utrecht	
SPOOR 1 Brede Vorming & voorbeeldfunctie	SPOOR 2 Brede Vorming & de leraar	SPOOR 3 Brede Vorming & de school	SPOOR 4 Brede Vorming & zinvinding	SPOOR 5 Brede Vorming & maken	
Ronde 1: 12:45-13:40 uur (55 min)					
Geef jij les in wie je bent? <i>Remi Hartel</i> Zaal: Voorportaal	Kunstenaarschap van de leraar <i>Patrick van der Bogt</i> Zaal: Dome	De Ontmoetingsschool <i>Stéphanie Reijntjens-Boons en Rosanne van der Woude</i> Zaal: Hemelrijk	De kunst om interlevensbeschouwelijk onderwijs tot leven te brengen <i>Sanne van der Hulst & Pieter Baay</i> Zaal: Theaterlab	Vraagstukken rond persoonsvorming te lijf met gezamenlijke maakkracht! <i>Lucia Stint Jago & Hanke Drop</i> Zaal: Hollandia	
Ronde 2: 13:50-14:45 uur (55 min)					
Lees voor je leven! 'Een goed voorbeeld is een goed begin' <i>Margriet Smits & Claudia van Werkhoven</i> Zaal: Dome	Student in beeld bij CIOS Arnhem: Onze reis naar de student van nu. <i>Sjoerd Bloemberg & Margitte Hoogerheide</i> Zaal: Voorportaal	Maatschappelijke DienstTijd (MDT): een ervaring met jezelf, de ander, de wereld <i>Myrthe Hebinck, Tessa Leonhard</i> Zaal: Hemelrijk			
Ronde 3: 15:00-15:55 uur (55 min)					
Wie geeft het goede voorbeeld? Lessen uit onderzoek naar de voorbeeldfunctie van leraren en hun brede vorming. <i>Margot Joris</i> Zaal: ZP-café	Autonome professionals. Kritisch denken, burgerschap en Bildung in het beroepsonderwijs <i>Daan van Riet</i> Zaal: Dome	Wat is nodig om Brede Vorming een kansrijke plek te geven in jouw schoolorganisatie? <i>Koen Vos</i> Zaal: Hemelrijk	Brede vorming via bestaansverhelderend onderwijs <i>Bas van der Meijden</i> Zaal: Theaterlab	Stronk: een werkplaats voor persoonlijke ontwikkeling. <i>Jorus Rompa</i> Zaal: Hollandia	

Toelichting

- Er zijn 3 workshoprondes met in totaal 13 workshops; elke ronde kun je 1 workshop volgen.
- Bij binnenkomst in de Metaal Kathedraal kun je kaartjes kiezen voor de workshops van jouw keuze. Daarbij geldt: op=op.
- De workshop duurt 55 minuten. Let op: Er zijn twee workshops die 2 uur duren.
- We hebben 5 'sporen' gemaakt met workshops die een thematische samenhang hebben. Je kunt dit spoor volgen, maar dat hoeft niet.

SPOOR 1: BREDE VORMING & JE VOORBEELDFUNCTIE

1. Geef jij les in wie je bent?

Rémi Hartel (Hogeschool Arnhem Nijmegen)

Deze workshop gaat in op de verbinding tussen het idee van rolmodel zijn in de klas voor je leerlingen en je ontwikkeling van je professionele identiteit als leraar. Ik zou graag willen dat de deelnemers deze verbinding voelen, en vertrekken met een enkele praktische handvatten om die verbinding zichtbaar te maken voor zichzelf zodat hun eigen ontwikkeling als professional direct zich ook weerspiegelt in welke rolmodel ze voor hun leerlingen zijn of willen zijn.

2. Lees voor je leven! 'Een goed voorbeeld is een goed begin'

Margriet Smits en Claudia van Werkhoven (Fontys lerarenopleiding Tilburg)

In deze workshop gaan we met behulp van 'praatkaartjes' met elkaar in gesprek over literaire fragmenten. In de literatuur kan immers alles: elk scenario en elk personage is mogelijk. Op deze manier doet literatuur een beroep op de verbeeldingskracht van de leerlingen. Daarnaast helpt het praten over literatuur leerlingen om kritisch na te denken over wie ze zijn en/of zouden willen zijn en hoe hun moreel handelen daarin een rol speelt. Dat kunnen ze (vooralsnog) niet alleen, daarin hebben ze hun voorbeeld nodig, jou dus! Met behulp van de door ons

geselecteerde fragmenten en vragen laten we je zien op welke manier jij al in je volgende les aan de slag kan met bildung. Een goed voorbeeld doet goed volgen! Met de workshop willen we enthousiasme creëren bij de deelnemers om op deze manier met literatuur te gaan werken binnen het vmbo.

3. Wie geeft het goede voorbeeld? Lessen uit onderzoek naar leraren, hun voorbeeldfunctie en brede vorming.

Margot Joris (Universiteit voor Humanistiek)

In deze workshop gaan we samen op zoek naar wat de onderwijspraktijk en -onderzoek van elkaar kunnen leren over brede vorming. Ik presenteer de bevindingen van een onderzoek dat de Universiteit voor Humanistiek uitvoerde naar brede vorming en de voorbeeldrol van leraren in het (v)mbo, maar we onderzoeken tijdens deze workshop ook samen de voorbeeldrol van leraren in brede vorming, om ook inzichten en lessen te halen uit de praktijken van de deelnemers zelf. Vanuit het onderzoek reflecteren we samen op vraagstukken die rond bildung leven in de klas of school, hoe leraren er rond kunnen samenwerken en hoe ze deze vertalen naar lespraktijken. Zo verrijken we onze opgedane inzichten met die van de deelnemers.

SPOOR 2: BREDE VORMING, LERAAR & LEERLING

4. Kunstenaarschap van de leraar

Patrick van der Bogt (Hogeschool Utrecht en Onderwijs124)

Soms wordt de leraar alleen gezien als de uitvoerder van voorbedachte lessen. In deze workshop vergelijken we het ambacht van de leraar met het kunstenaarschap. De leraar die ruimte maakt voor het onbekende, geeft waarom niet werd gevraagd, gezelschapsvorming stimuleert, et cetera. Manieren die jongeren niet alleen helpen te kwalificeren en socialiseren, maar waar ook subjectificatie en brede vorming plaatsvindt. In de workshop verkennen we manieren/repertoire van de leraar en achterliggende pedagogische oriëntaties.

5. **Student in beeld bij CIOS Arnhem: Onze reis naar de student van nu.**

Sjoerd Bloemberg & Margitte Hoogerheide (Rijn IJssel met Onderwijs124)

In deze workshop nemen we je mee in onze reis naar de student van nu. De studenten uit Generatie Z. Wie is deze student? Wat houdt hem bezig? Wat motiveert hem? Waar liggen zijn behoeften? Sluit ons onderwijs en onze begeleiding hier nog bij aan? Wat vraagt de maatschappij in de toekomst van onze studenten en geven wij onze studenten voldoende vaardigheden en brede vorming mee? Een reis waar wij volop in zitten. We gaan graag het gesprek met je aan om te delen, te sparren, te ontdekken. Hoe gaat deze reis op jouw school?

6. **Autonome professionals. Kritisch denken, burgerschap en Bildung in het beroepsonderwijs**

Daan van Riet (Hogeschool Utrecht)

In deze workshop krijgen de deelnemers de resultaten te zien van het onderzoeksproject 'Democratisering van kritisch denken'. In dit vierjarige project is er een verbinding gelegd tussen kritisch denken, burgerschap, Bildung en beroepsonderwijs met als doel om het burgerschapsonderwijs in het mbo kritischer te maken. Aan de hand van theoretische inzichten en praktische handvatten wordt met de deelnemers besproken hoe het opleiden tot kritisch professional en burger vormgegeven kan worden.

SPOOR 3: BREDE VORMING & DE SCHOOL

7. **De Ontmoetingsschool**

Stéphanie Reijntjens-Boons en Rosanne van der Woude (ROC Friese Poort met Onderwijs 124)

Tijdens deze workshop nemen we je mee in onze ervaring met het ontwikkelen van ROC Friese Poort als Ontmoetingsschool. Het onderwijs in een Ontmoetingsschool vertaalt zich onder andere in het stimuleren van saamhorigheid, rechtvaardigheid en verantwoordelijkheidsgevoel. Dat zijn grote woorden; mbo-docenten en practoraat-leden Stephanie en Rosanne nemen je op een interactieve wijze mee in hoe zij dit doen en wat het teweeg brengt voor studenten, docenten en andere betrokkenen.

8. Maatschappelijke Diensttijd (MDT): Bildung, burgerschap & LOB concreet maken in een onderwijscontext.

Myrthe Hebinck, Tessa Leonhard & Erik-Jan Hakvoort (OCW)+ jongeren

Dit jaar viert de Maatschappelijke Diensttijd (MDT) alweer zijn 5e verjaardag. Wat begon als een programma om participatie en talentontwikkeling bij jongeren te stimuleren, is tevens een serieuze kans geworden om Brede Vorming concreet te maken. Bestaande en nieuwe organisaties ontwikkelden in de afgelopen jaren aanbod en begeleiding en staan klaar om een rol te vervullen in de vorming van leerlingen en studenten. Binnen en juist ook buiten de school. Om te kijken of dat wat voor jullie school is, is tot 20 april een [kennismakingssubsidie](#) beschikbaar. In deze workshop vertellen jongeren en docenten wat MDT voor hen betekent en maken we een begin met jullie eigen MDT-project.

9. Wat is nodig om Brede Vorming een kansrijke plek te geven in jouw schoolorganisatie?

Koen Vos (ROC Friese Poort)

Brede vorming krijgt steeds meer aandacht en vorm in het beroepsonderwijs, maar dat is niet overal het geval. Tijdens deze workshop verkennen we manieren waarop Brede Vorming kan worden ingebed in de schoolorganisatie en onderdeel kan worden van de visie van de school. Deelnemers maken daarnaast kennis met het nieuwe ROC 'Firda' (de nieuwe naam voor de combinatie van ROC Friese Poort en Friesland College), waar Brede Vorming - naast goed vakonderwijs - gezien wordt als een belangrijke pijler van het onderwijs. Het zou mooi zijn als deelnemers na de workshop mogelijkheden zien om brede vorming binnen de eigen organisatie naar een hoger plan te tillen.

SPOOR 4: BREDE VORMING & ZINVINDING

10. De kunst om Interlevensbeschouwelijk Onderwijs tot leven te brengen

Sanne van der Hulst & Pieter Baay (Onderwijs124 / ROC Friese Poort / Friesland College)

Interlevensbeschouwelijk onderwijs is een nieuw concept in het mbo. We delen eerste inkleuringen en verkennen met de deelnemers hoe dit concept betekenisvol kan zijn in hun eigen onderwijspraktijk. We nodigen deelnemers uit tot het experimenteren met dit interlevensbeschouwelijke perspectief.

NB: deze workshop duurt 2 uur.

11. Brede vorming via bestaansverhelderend onderwijs

Bas van der Meijden (Hogeschool Windesheim)

Om schoolkennis een serieuze bijdrage te laten leveren aan de identiteitsvorming van leerlingen en studenten is een uitgekien de didactiek nodig waaraan het nogal eens ontbreekt. In de workshop maken de deelnemers kennis met een didactische aanpak, getiteld bestaansverhelderend onderwijs. Deze aanpak is erop gericht om leerlingen/studenten te leren hoe zij schoolkennis kunnen gebruiken bij het beantwoorden van de vragen wie zij eigenlijk (willen) zijn en in wat voor een wereld zij eigenlijk (willen) leven. De deelnemers worden uitgenodigd om een eerste stap te zetten om zo'n didactiek voor hun eigen schoolvak vorm te geven.

SPOOR 5. BREDE VORMING & MAKEN

12. Vraagstukken rond persoonsvorming te lijf met gezamenlijke maakkracht!

Lucia Sint Jago (Echnaton, Almere) en Hanke Drop (Hogeschool Utrecht)

In deze workshop nodigen we je uit om, bij wijze van kortstondige professionele leergemeenschap (PLG), samen met ons iets te maken rond een vraag die speelt rond bildung/persoonsvorming (en/of burgerschapsonderwijs) in jouw eigen klas (of school). Hierdoor ervaar je iets van onze aanpak tijdens het inmiddels afgeronde project “Voorbeeldige bildung/persoonlijke vorming in het vmbo”, waarbinnen wij een PLG met vmbo-leraren hadden. We wisselden uit, ontwierpen en maakten samen, en probeerden tussen de bijeenkomsten ons gemaakte spel/dilemmamethode/poëzie-muziekopdracht, etc. uit met leerlingen en verwerkten hun feedback weer.

NB: deze workshop duurt 2 uur.

13. Stronk: een werkplaats voor persoonlijke ontwikkeling.

Jorus Rompa (Stronk)

Stronk, de jeugdwerkplaats waarin jongeren (14 t/m 17 jaar, zonder te discrimineren op leeftijd) werken aan de verbinding met zichzelf en met de wereld. Klinkt vaag? Nee hoor: deze nuchtere Brabantse pedagoog kan er je praktisch én filosofisch alles over vertellen! Jorus Rompa is mede-oprichter van Stichting Stronk en werkt fulltime voor en met jongeren die thuiszitten of uitvallen in het onderwijs- en zorgsysteem. Vele perspectieven passeren dagelijks de revue: van de uitleg van een zaagtafel tot reflectiegesprekken met jongeren, van leerplichtambtenaar tot fenomenologische pedagogiek, de vraag ‘hoezo mag jij niet meer naar school?’ tot aan het beleidsmatige snijvlak van zorg en onderwijs en ga zo maar door. Benieuwd naar hoe Stronk iedere dag bezig is met persoonsvorming van jongeren en hun ‘mens worden in de wereld’? Schrijf je in, luister, en vraag maar raak!